

**Punerea în valoare a
patrimoniului cultural
prin consolidarea și
conservarea bisericii
Sfântul Ioan Botezătorul
din cadrul ansamblului
mănăstirii Vărătic**

Comuna Agapia, Județul Neamț

Cu binecuvântarea
**Înaltpreasfințitului Părinte Teofan,
Mitropolitul Moldovei și Bucovinei,**

și prin purtarea de grijă a
maicii **Starețe, Stavrofora Iosefina Giosanu,**

în anul 2017 s-a semnat contractul de finanțare a
proiectului *Punerea în valoare a patrimoniului cultural
prin consolidarea și conservarea bisericii
Sfântul Ioan Botezătorul
din cadrul ansamblului mănăstirii Vărativ*

finanțat de **Agenția pentru Dezvoltare Regională
Nord-Est**, prin Programul Operațional Regional
2014-2020, Axa 5, Prioritatea de investiții 5.1.

Începând cu 1781,
Mănăstirea Vărativ este **poiana**
care a devenit **locul de rugăciune
și ascultare** al maicilor.

Acum, în 2023, această poiană de rugăciune
poartă straie noi și frumoase și își continuă
menirea de a fi loc
de aleasă viață duhovnicească,
de practicare a virtuților creștinești
și **pildă de trăire,**
atât pentru maici
cât și pentru închinători.

Mănăstirea
Vărativ

Biserica
Nasterea Sf. Ioan
Botezătorul

Biserica Nașterea Sfântului Ioan Botezătorul

Construită inițial din lemn în 1817, Biserica *Nașterea Sf. Ioan Botezătorul* se mândrește cu o poziționare pitorească în vechiul cimitir al mănăstirii, la doar 150 m sud-est de emblematica Biserică *Adormirea Maicii Domnului*. Biserica este rodul devotamentului maicii Olimpiada, fondatoarea mănăstirii.

În 1844, sub îndrumarea stăreței Eufrosina Lazu, biserica a fost renovată, alegându-se piatra ca material principal. Adăugiri ulterioare au fost făcute în jurul anului 1880.

Structural, biserica prezintă un design dreptunghiular, completat de un pridvor în colțul sud-vestic și un diaconicon în sud-est. Turnul-clopotniță și cele trei turlle înalte care domină acoperișul sunt realizate cu măiestrie din lemn.

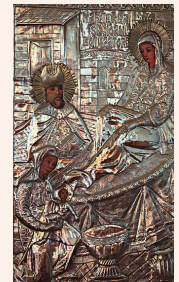

Restaurarea Bisericii Nașterea Sfântului Ioan Botezătorul s-a făcut prin **consolidarea** elementelor de structură și a șarpantei, înlocuirea învelitoarei, **restaurarea** fațadelor exterioare și a picturii interioare, schimbarea tâmplăriei, restaurarea pardoselii, realizarea de sisteme noi electrice, de încălzire, de detectare și semnalizare a incendiilor.

Iconostasul

Pictura iconostatului este realizată în tehnică de ulei, probabil de aceeași pictori care au realizat și pictura murala - T. Zugrav și D. Iliescu poleitor, în 1880. Catapeteasma se desfășoară pe cinci registre, iar întreg ansamblul este alcătuit din lemn de tei, atât icoanele, cât și părțile policrome sculptate.

După restaurare, catapeteasma și-a recăpătat valoarea reprezentat de caracterul unitare al operei sculpturale și picturale.

Pictura Bisericii Sf. Ioan Botezătorul

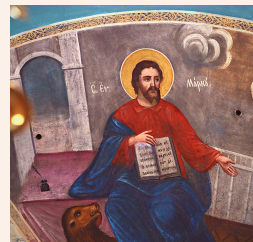

Pereții interiori ai lăcașului de cult au fost pictați în 1880 de zugravii T. Ioan și D. Iliescu, aceiași care au pictat în 1882 și pereții Bisericii *Adormirea Maicii Domnului*.

Pictura este caracterizată de o cromatică armonioasă, lipsită de tonuri prea vii. Prin programul iconografic redus se păstrează temele esențiale pentru transmiterea mesajului teologic-liturgic.

Merită observată cromatică armonioasă a stilului realist al picturii, aspect regăsit în detaliile metaforice din icoana Sf. Ioachim și Ana.

Pictura a fost recondiționată între anii 2018-2023.

Mănăstirea Vărativ

Mănăstirea Vărativ este amplasată într-un loc binecuvântat pe care, veacuri la rând, maicile l-au ales ca loc de rugăciune. Într-o mică depresiune cu o climă blândă, casele mănăstirii se împrăstie pitoresc de-a lungul unor poteci înguste sau mai generoase, fiind îmbrăcate în flori și înconjurare de livezi roditoare.

În mijlocul acestui peisaj se înalță cu biserica *Adormirea Maicii Domnului*, însoțită de bisericuțele *Sfântul Ioan Botezătorul* și *Schimbarea la Față*.

*Mănăstirea Vărativ este o
mănăstire ortodoxă de maici,
cu hramul Adormirea Maicii Domnului.
Anul întemeierii este 1785.*

*Mănăstirea
Vărativ* ✝

Toate aceste elemente îmbină farmecul blând al acestui așezământ monahal și îl transformă într-un sat monastic autentic.

Biserica mănăstirii, închinată Adormirii Maicii Domnului, îmbină stilul moldovenesc cu elemente noi, apărute în Moldova prin secolele XVIII-XIX. Biserica se afla înălțată în centrul curții interioare și a fost zidită din piatra de râu, luată din zonă, dar și din cărămidă.

Vizitând această mănăstire, pelerinii găsesc o oază de liniște, de rugăciune și de reculegere.

Mormântul Veronicăi Micle

La umbra zidului sudic al bisericii se află mormântul poetei **Veronica Micle** (1850-1889). Acesta este singurul mormânt rămas din **vechiul cimitir** al mănăstirii, după ce osemintele din celelalte morminte au fost deshumate și depuse în osuarul de sub altarul Bisericii *Adormirea Maicii Domnului*.

Lucrări de consolidare, restaurare și valorificare

Pentru punerea în valoare a patrimoniului cultural prin consolidarea și conservarea bisericii au fost realizate următoarele lucrări:

- consolidarea zidurilor
- îmbunătățirea capacității portante a zidăriei împotriva infiltrațiilor
- realizare de trotuare perimetrare și de rigole
- lucrări de înlocuire și reparație la nivelul structurii șarpantei și asterealei
- înlocuire învelitoare cu tablă fâțuită din cupru
- refacerea pardoselii
- înlocuirea tâmplăriei cu tâmplărie din lemn stratificat
- reabilitarea finisaje exterioare

- Restaurarea, protecția și conservarea picturii murale
- Restaurarea, protecția și conservarea iconostasului din interiorul Bisericii
- Dotări interioare cum ar fi: instalații electrice, instalațiile interioare de încălzire
- Activități conexe investiției: instalații sanitare, construcția unei clădiri pentru centrala termică și pentru grupul sanitar, sistemul de transmisie date/voce (sonorizare), sistemul de supraveghere video, amenajarea accesului în biserică.

- 1781-1785 - **maica Olimpiada a întemeiat o mică sihăstrie** în poiana Văratec, la sfatul *Sfântului Paisie Velicovshi*
- 1785 - maica Olimpiada, împreună cu duhovnicul Iosif, au început **construirea unei biserici de lemn** cu hramul Adormirea Maicii Domnului
- 1787-1788 – maicile de la Schiturile Topolița și Durău sunt **mutate** la Văratec
- 1803 - în mănăstirile Văratec și Agapia a fost înființată o școală monahală de meserii și de cultură generală pentru călugărițe, unde să învețe psaltichie, limba greacă, precum și meșteșugul broderiei și țesătoriei
- 1811 – viețuiau la Văratec 273 călugărițe, dintre care 197 maici și 76 surori de ascultare. Acestea erau împărțite astfel după originea socială: 33 fiice de boieri, 59 fiice de negustori, 105 fiice de țărani, 23 fiice de mazili, 51 fiice de preoți, o fiică de dascăl, una de mocan și una de altă lege.
- 1812 – sfințirea bisericii de piatră - **stareța Nazaria** a început construcția unei biserici de piatră, care a fost finalizată și s-a sfințit
- 1817 – în cimitirul vechi al mănăstirii a fost **construită** din lemn biserica *Nașterea Sf. Ioan Botezătorul*
- 1821 - schitul a fost **asediat și prădat** de către otomani: odoarele au fost furate, iar călugărițele izgonite sau ucise; în acel an maica Olimpiada s-a refugiat Mănăstirea Secu.

În prima jumătate a secolului al XIX-lea au fost ridicate zidurile de incintă, o trapeză de piatră, câteva chilii și turnul-clopotniță cu trei nivele, situat spre est

- 1844 - s-a refăcut din piatră biserica *Nașterea Sf. Ioan Botezătorul*, în cimitirul vechi al mănăstirii.
- 1880 - în biserica *Nașterea Sf. Ioan Botezătorul* s-au **pictat** pereții interiori și icoanele din catapeteasmă.
- 1845-1847 s-a **construit** biserica *Schimbarea la Față*, ca urmare a extinderii așezării mănăstirești spre sud și sud-vest
- 1882 s-a refăcut pictura interioară a bisericii *Adormirea Maicii Domnului* de către zugravii T. Ioan și D. Iliescu
- 1909, la Văratec viețuiau **304 maici** și surori aflate sub ascultarea stareței Evghenia Teodor
- 1934, la îndemnul mitropolitului **Pimen Georgescu al Moldovei**, s-a înființat într-o clădire de pe latura sudică a incintei Atelierul **Regina Maria**, unde maicile au lucrat broderii bisericești, covoare și țesături naționale
- 1962 - sunt realizate importante lucrări de **consolidare, restaurare și renovare** atât la cele trei biserici, cât și la arhondaric și la unele clădiri din Mănăstirea Văratec
- 1968-1969 - a avut loc **spălarea și restaurarea** picturii de la Biserica *Adormirea Maicii Domnului*, lucrarea fiind realizată de pictorul restaurator Arutium Avachian.
- 16 august 2008 - **proclamarea locală** a canonizării *Sfântului Cuvios Iosif de la Văratec, fondator și duhovnic* al mănăstirii
- 17 august 2018 - **proclamarea locală** a canonizării *Sfântului Gheorghe Pelerinul*
- 2022 - **resfințirea** bisericii Mănăstirii Văratec cu hramul *Adormirea Maicii Domnului*, după 8 ani de lucrări de renovare și restaurare.
- 2023 – sunt finalizate lucrările de **consolidare și restaurare** ale bisericii *Nașterea Sfântului Ioan Botezătorul*

Mănăstirea Văratec

De aproape două secole și jumătate,
Mănăstirea Vărativ îmbogățește identitatea
culturală și spirituală a României.

Între aceste sfinte ziduri, călugărițe de seamă
au pus bazele unei spiritualități românești
care va dăinui pentru veacuri.

Fie ca rugăciunile celor doi Sfinți ale căror sfinte
moaște se află la Mănăstirea Vărativ,
Sfântul Iosif și Sfântul Gheorghe Pelerinul
să fie roditoare în sufletele celor care calcă pragul
acestei **binecuvântate mănăstiri**

*Sfântul Iosif
de la Vărativ*

*Sfântul Gheorghe
Pelerinul*

Mănăstirea
Vărativ

Date contact:

Sat Văratec, comuna Agapia,
jud. Neamț
0233 244616

www.varatic.mmb.ro

Investim în viitorul tău!

Proiect cofinanțat din Fondul European de Dezvoltare Regională prin
Programul Operațional Regional 2014-2020

Titlul proiectului:

*Punerea în valoare a patrimoniului cultural prin consolidarea și
conservarea bisericii Sfântul Ioan Botezătorul
din cadrul ansamblului mănăstirii Vărativ*

Editorul materialului:

Mănăstirea Vărativ

Data publicării:

august 2023

Conținutul acestui material nu reprezintă în mod obligatoriu poziția oficială a Uniunii Europene sau
a Guvernului României.